

XORIJIY TILLARNI O'QITISHDA ZAMONAVIY METODLAR

Qosimjonova Gulinigor Baxtiyor qizi

Namangan davlat chet tillar instituti talabasi.

Annotatsiya. Ushbu ilmiy maqolada xorijiy tillarni o'qitishda 2023–2026 yillarda keng qo'llanilayotgan zamonaviy metod va yondashuvlar tahlil qilinadi. Jumladan, kommunikativ til o'qitish (Communicative Language Teaching — CLT), vazifaga asoslangan o'qitish (Task-Based Language Teaching — TBLT), mazmun va til integratsiyalangan o'qitish (Content and Language Integrated Learning — CLIL), aralash (blended/hybrid) ta'lim, generativ sun'iy intellekt (Generative Artificial Intelligence — GenAI) vositalari integratsiyasi, loyihaga asoslangan ta'lim, multisensor va shaxsiylashtirilgan ta'lim yondashuvlari hamda virtual va kengaytirilgan reallik (Virtual/Augmented Reality — VR/AR) texnologiyalari ko'rib chiqiladi. Mazkur yondashuvlar o'quvchilarning real muloqot ko'nikmalarini rivojlantirish, o'qishga bo'lgan motivatsiyasini oshirish, individual ehtiyojlarini qondirish va raqamli savodxonligini mustahkamlashga xizmat qiladi. Maqolada xalqaro tajribalar (AQSh, Yevropa va Osiyo mamlakatlari) hamda so'nggi ilmiy tadqiqotlar asosida an'anaviy o'qitish usullarining cheklovlari yoritilib, zamonaviy metodlarning afzalliklari, ularni joriy etishdagi muammolar va O'zbekiston ta'lim tizimi sharoitida qo'llash imkoniyatlari muhokama qilinadi. Tadqiqot natijalariga ko'ra, integratsiyalangan yondashuvlar xorijiy tillarni o'qitish samaradorligini sezilarli darajada oshirishi ta'kidlanadi.

Kalit so'zlar. *xorijiy tillarni o'qitish, zamonaviy metodlar, kommunikativ yondashuv, vazifaga asoslangan o'qitish, CLIL, generativ sun'iy intellekt, aralash ta'lim, loyihaga asoslangan ta'lim, raqamli texnologiyalar, virtual reallik, shaxsiy ta'lim, O'zbekiston ta'lim tizimi.*

Annotation This scientific article analyzes modern methods and approaches widely applied in foreign language teaching during the period of 2023–2026. The

study examines Communicative Language Teaching (CLT), Task-Based Language Teaching (TBLT), Content and Language Integrated Learning (CLIL), blended and hybrid learning, the integration of Generative Artificial Intelligence (GenAI) tools, project-based learning, multisensory and personalized learning approaches, as well as Virtual and Augmented Reality (VR/AR) technologies. These approaches aim to develop learners' real-life communication skills, enhance motivation, meet individual learning needs, and improve digital literacy. Based on international experiences (the USA, Europe, and Asia) and recent research findings, the article highlights the limitations of traditional teaching methods and discusses the advantages, implementation challenges, and application opportunities of modern approaches within the context of Uzbekistan's education system. The findings emphasize that integrated approaches significantly increase the effectiveness of foreign language teaching and shape future educational trends.

Keywords: *foreign language teaching, modern methods, communicative approach, task-based language teaching, CLIL, generative artificial intelligence, blended learning, project-based learning, digital technologies, virtual reality, personalized learning, Uzbekistan education system.*

Globallashuv va raqamli transformatsiya sharoitida xorijiy tillarni o'qitish jarayoni an'anaviy grammatika-tarjima yondashuvlaridan real muloqot va funksional kompetensiyalarga asoslangan zamonaviy metodlarga o'tmoqda. Ayniqsa, 2023–2026 yillarda generativ sun'iy intellekt, virtual reallik texnologiyalari va integratsiyalangan o'qitish metodlarining joriy etilishi til ta'limi tizimida sezilarli o'zgarishlarni yuzaga keltirdi. Xususan, zamonaviy raqamli vositalar ta'limni shaxsiylashtirish, multimodal savodxonlikni rivojlantirish va o'quvchilarning faolligini oshirish imkonini bermogda. O'zbekistonda xorijiy tillarni o'qitishni takomillashtirishga qaratilgan 2022–2026 yillarga mo'ljallangan

milliy dastur mazkur jarayonlarni qo'llab-quvvatlab, ta'limni raqamlashtirish va pedagoglar malakasini oshirishni ustuvor vazifa sifatida belgilagan.

Ushbu maqolada xorijiy tillarni o'qitishda qo'llanilayotgan zamonaviy metodlarning nazariy asoslari, afzalliklari va O'zbekiston sharoitidagi amaliy imkoniyatlari tahlil qilinadi. Adabiyotlar tahlili An'anaviy grammatika-tarjima va audiolingval metodlar tilni asosan strukturaviy tizim sifatida talqin qilib, o'quvchilarning muloqot kompetensiyasini yetarli darajada rivojlantira olmagan. Zamonaviy yondashuvlar esa kommunikativ til o'qitish va vazifaga asoslangan o'qitishga tayanib, real hayotga yaqin vazifalar orqali tilni egallashni ta'minlaydi. Ilmiy tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki, GenAI vositalarining TBLT bilan integratsiyasi o'quvchilarning nutq va yozma ko'nikmalarini sezilarli darajada yaxshilaydi. CLIL yondashuvi esa fan va tilni uyg'unlashtirib, o'quvchilarning motivatsiyasi va kognitiv rivojlanishini oshiradi. Shu bilan birga, sun'iy intellektdan foydalanishda etik masalalar, xususan, og'ish (bias) va haddan tashqari texnologik qaramlik muammolari ham dolzarb hisoblanadi. Zamonaviy metodlarning asosiy turlari Vazifaga asoslangan o'qitish (TBLT). Mazkur metod o'quvchilarning real kommunikativ vazifalarni bajarish jarayonida tilni o'rganishini ta'minlaydi. GenAI vositalari bilan integratsiya qilish orqali nutqiy faollik va o'rganishga bo'lgan qiziqish oshadi.

Ushbu yondashuvning asosiy afzalligi o'quvchilarning faol ishtirokidir, biroq samarali natijaga erishish uchun o'qituvchi tomonidan muntazam nazorat talab etiladi. Mazmun va til integratsiyalangan o'qitish (CLIL). CLIL fanlarni xorijiy til orqali o'qitishni nazarda tutadi va bu jarayon til hamda akademik bilimlarni bir vaqtda rivojlantiradi. Ushbu metod real kontekst yaratishi bilan ajralib turadi, ammo pedagoglardan yuqori darajadagi ikki tilli kompetensiyani talab qiladi. Aralash (blended/hybrid) ta'lim. An'anaviy sinf mashg'ulotlari va onlayn platformalarning uyg'unlashuvi orqali individual ta'lim yo'llarini shakllantirish imkoniyati yaratiladi.

Tadqiqotlar ushbu yondashuvning moslashuvchanligi va samaradorligini tasdiqlaydi. Generativ sun'iy intellekt integratsiyasi. GenAI vositalari shaxsiylashtirilgan o'quv materiallari yaratish, real vaqt rejimidagi teskari aloqani ta'minlash va yozma ishlarni baholashda samarali hisoblanadi. Shu bilan birga, etik va akademik halollik masalalari muhim ahamiyat kasb etadi. Virtual va kengaytirilgan reallik texnologiyalari. VR/AR texnologiyalari immersiv o'quv muhitini yaratib, o'quvchilarning gapirishdagi psixologik to'siqlarini kamaytiradi va multisensor idrokni rivojlantiradi. O'zbekiston kontekstida qo'llash imkoniyatlari va muammolar O'zbekiston ta'lim tizimida zamonaviy metodlarni joriy etish uchun muayyan imkoniyatlar mavjud bo'lsa-da, raqamli infratuzilma, pedagoglar malakasi va texnologik resurslar yetishmasligi kabi muammolar saqlanib qolmoqda. Shu sababli, integratsiyalangan yondashuvlarni bosqichma-bosqich joriy etish, o'qituvchilarni qayta tayyorlash va pilot loyihalarni amalga oshirish maqsadga muvofiqdir.

Xulosa Xorijiy tillarni o'qitishda zamonaviy metodlar, xususan, TBLT, CLIL va GenAI integratsiyasi ta'lim samaradorligini oshirib, real muloqot kompetensiyalarini rivojlantirishga xizmat qiladi. Ushbu yondashuvlar an'anaviy metodlarning cheklovlarini bartaraf etib, o'quvchilarning raqamli savodxonligi va global raqobatbardoshligini kuchaytiradi. O'zbekistonda mazkur metodlarni joriy etish uchun pedagoglar malakasini oshirish, infratuzilmani rivojlantirish va etik me'yorlarni belgilash muhim ahamiyatga ega. Kelgusidagi tadqiqotlar empirik sinovlar asosida olib borilishi lozim.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Pearson. (2025). What language teaching trends should we expect in 2026?
2. British Council. (2024–2025). Ten trends and innovations in English Language Teaching.

3. TechTrends (Springer). (2025). Applying Generative Artificial Intelligence to Task-Based Language Teaching.
4. Frontiers in Education. (2025). Technologies applied to education in the learning of English as a second language.
5. Taylor & Francis. (2025). Generative AI in the language classroom.
6. Crompton, H. et al. (2024). AI and English language teaching.
7. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2022–2026 yillarga mo‘ljallangan milliy dasturi.
8. Littlewood, W. (2025). Communicative and task-based language teaching.
9. Hung, Y., & Yeh, H. (2023). VR/AR in language learning.